

Franckesche Stiftungen zu Halle

Der beeden berühmten holländischen Theologen, D. Campegii Vitringä und D. Johann Meyers verschiedene Gedanken über die lezte Weissagungen Ezechiels ...

Metzler, Johann Benedict

Frankfurt und Leipzig, 1760

VD18 1318590X

Caput V.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-213055

fi quis non adscenderit de familiis terræ Hierosolymam ad adorandum Regem Dominum Zebaoth, *etiam non erit super eos pluvia* tempore congruo v. 17. id est, præter istam plagam v. 12. memoratam insuper & hæc erit. Ait quoniam Ægyptii, quorum terram Nilus rigat & fecundat, non opus habent pluvia, ideo ait v. 18. Sed si familia Ægypti non adscendat, nec veniat, licet ea non sentiat defectum pluviae, *an non super eos erit plaga, (alia) qua percutiet Dominus gentes, quæ non adscendent ad feriandum festum tabernaculorum?* (per interrog. & admirationem) profecto super eos erit plaga, illa nempe v. 12. (ut Aben Esra & Kimchius) vel ista Ezek. 38, 22. Nam. v. 19 *hæc erit pæna Ægypti, & pæna omnium gentium &c.*

IX. Ex quibus omnibus manifestum est, altare terrenum, quod olim lege præceptum, erat, ut non fieret nisi in loco, quem elegerit Deus, non posse collocari in Ægypto, ideoque nomine *altaris* mystice cultum divinum esse intelligendum, haud secus ac Mal. 1, 11. per hostiam & mincham omni loco offerendam. Aliis vaticiniis & argumentis supersedebimus.

CAPUT V.

Visiones Ezechielis, novem ultimis capitibus contentæ, allegoricam & mysticam habent significationem.

Tri-

TRIBUS prioribus Sectionibus variis argumentis probare conati sumus, Ezechielis visiones nullo modo ad tempora Zorobabelis & Templum secundum referri posse; & quæ præcedenti Sectione quarta disputavimus, eo comparata sunt, ut animum nostrum impleant cogitationibus de mystico earum sensu. Cum enim omnia prophetarum vaticinia ab uno eodemque Pastore tradita sint, uti loqui amat Abarbenel, ea, quæ ab Ezechiele prolata, non possunt repugnare Jesaiæ, Jeremiæ, Joelis, Zachariæ aliorumque vatum prædictionibus, quæ tamen non nisi allegorice & mystice, sicut ostendimus, explicari possunt. Ideoque hæc omnia per visionem propheticam Ezechieli oblata esse arbitramur, quæ reipsa non ita eventura, sed quorum mens & scopus est statum & conditonem alicujus rei depingere. Sicut visionem illam cap. 37, v. 14. R. Jehuda, Maimonides, Kimchius alique interpretes Hebræorum parabolice interpretati sunt de collectione & reductione Israelitarum ab exilio in patriam, juxta versus 11. 12. per ossium vivificationem & apertionem *sepulchrorum*, quibus terras gentium significari volunt, præfigurata. Abarbenel autem ipsam vivificationem mortuorum in fine dierum futuram hac parabola figuram esse autumat, idque ex eo constare docet, quod de collectione & reductione captivorum in terram nova prophetia subjungatur v. 16. seq. Ita parabolam *foraminis & ostii*
M
Ezech.

Ezech. 8, 7-12. Kimchius indigitare putat, urbem Hierosolymam esse perforandam & perfringendam, parietemque murorum a Chaldaeis perfodiendum, propter idololatriam ab Israelitis exercitam. Abarbenel ait, licet propheta introductus ad portam attrii, foramen tamen & perfossionem parietis in domo sanctuarii non denotari, sed DEUM prophetæ monstrare voluisse, abominationes, quas unusquisque fecerit domi suæ, quod scilicet singuli in parietibus domus suæ depinxerint idola & imagines, quidam signum arietis, alii bovem, alii reptilia & abominabilia, quæ unusquisque fecerit in conclavibus imaginis suæ, i. e. in conclavi suo imaginibus ornato.

II. Idem Abarbenel *Præfat. comment. in Prophetas minores* distinctionem facit inter ea, quæ prophetice tantum & in visione oblata, ut Jer. 13, 5-7. cap. 27, 3. Ezek. 4, 9. cap. 5, 1. cap. 8, 3. seq. cap. 37, 1. seq. Zach. 11, 6. 7. (ab Aben Esra & Majem. additur Hof. 1, 2.) & inter ea, quæ ipso opere revera facta sunt ut Jes. 20, 2. Jer. 28, 2. 10. De quibus omnibus postquam prolixè disseruit Majemonides *More Neb. cap. 46.* concludit: *Ex iis, quæ adduxi, judicare potes de illis, quæ sicco pede præterivi. Omnia enim sunt ejusdem speciei & formæ, omnia sunt visio tantum prophetica. Quæcunque autem in ista visione dicuntur, ut quempiam aliud fecisse, audivisse, exivisse, dixisse, compellatum esse, sedisse, ivisse,*
in-

interrogasse, interrogatum esse; illa omnia sunt intelligenda in visione prophetica. Et licet prolixè nonnunquam res illæ recitentur, & circumstantiæ temporis, loci, personarum indicentur, tamen postquam intelligis, quod opus illud sit parabola, certo persuasus esto, quod acciderit in visione prophetica. Id applicari potest visionibus Ezechielis cap. 40-48. ubi totus contextus de novi Templi structura similibusque rebus prolixè recitatis mysticus est & allegoricus, phrasibus ex V. T. Templo, urbe & terra sancta desumptis, quo describitur novus Ecclesiæ & politiæ status post universalem totius Israelis conversionem, quod nunc certis argumentis probare volupe est.

III. Hoc primo liquet ex capite 47, 1-12. ubi prophetae monstrantur aquæ proditurae sub limine domus versus orientem, earumque miranda incrementa, & ad aquarum ripas arbores semper virentes, singulisque mensibus fructum salutarem ferentes. Abarbenel *Comment. super Ezech. fol. 220. col. 2. 3.* ubi totam hanc visionem Ezechielis cap. 40-48. neque de domo secunda, neque spiritaliter accipiendam esse, 21 argumentis probare suscepit, hoc ordine sextum decimum adfert ex Ezek. 47, 1. 12. de aquis ex sanctuario prodituris. Urget, hanc promissionem, sive aquæ literaliter, sive mystice sumantur, de influxu cœlesti & sanctitate, aut de sapientia & doctrina Hierosolyma in totum terrarum orbem proditura, neque

sub domo secunda, neque in hunc diem (in gente Israelitica) fuisse impletam: *Signa nostra non videmus, non est amplius propheta, nec est nobiscum sciens: quousque?* (Psal. 74, 9.) Et inde infert, hanc promissionem spectare futura tempora. Quod ei lubentes largimur. In commentario prolixè hoc vaticinium exponit, magisque in mysticum, quam literalem sensum inclinat, sicut videre est fol. 218. 2. ubi ita commentatur: *Hæc promissio aquarum vel literaliter vel mystice est explicanda. Si literaliter accipienda, miraculoso modo fons egredietur e domo Domini, quia olim Hierosolymæ semper defectus aquarum fuit* (Jes. 7, 3. 2 Reg. 18, 16.) *Domini ergo novum creabit in terra* (Jer. 31, 22.) *et aquas per creationem producet* (ita sentiunt R. Saadia Gaon, R. Salomo & R. D. Kimchi) *Si vero sensu mystico intelligantur aquæ, significabunt primo conjunctionem divinam, perfectionem rerum credendarum, et sancta opera tempore futuro e domino Domini ad omnes Israelitas, atque ad omnes reliquos populos proditura, coll. Jer. 17, 13. Secundo denotabunt aquæ legem et fidem, tempore futuro ex Jerusalem egressuram non tantum ad Israelem, sed etiam ad omnes populos et nationes* Jesa. 2, 2. cap. 55, 1. c. 12, 3. Joel 4, 18. Zach. 14, 8. Jer. 31, 34. *Omnes me cognoscent. Cum enim ductus propheta via exteriori ad portam exteriori vers. 2. vidit aquas ex atrio exeuntes, hoc innuit, ad nationes mundi, et ad extraneos, qui sunt extra terram Israelis, quoque descensuras.* „ Recta
 et

Et sana ratio docet, aquas, quæ hic memorantur, non esse corporeas, Et secundum literam, sed parabolice Et mystice intelligendas, quibus res alia, indigitatur, idque ex eo liquet, quod dicat vers. 3. & mensus es mille per ulnam, & transire fecit me per aquas. Si enim aquæ Et transitus per eas, accipienda essent literaliter sensu, quomodo tunc, posset Ezechiel dicere, & fecit me transire? Cum, enim hæc promissio agat de futuro tempore, quomodo hunc transitum propheta sibi ipsi tribuere potest, quandoquidem ex quo mortuus est Ezechiel, millia annorum præteribunt, antequam hæc promissio impleatur? Ergo tota illa res mystice significat cognitionem Et sapientiam, futuro tempore, cum gloria Domini domum ingreditur, innovandam. Ideo propheta hanc suam parabolam prolixè recitavit, (Confer ea, quæ Th. 2 ex More Neb. Par. 2. c. 46 sunt allegata.) Hic habes, Lector, ingenuam confessionem Abarbenelis, aquas vivas e Sanctuario prodituras non literalem, sed mysticum habere sensum, licet sibi suscepit perpetuam propugnationem pro materiali templo. Hinc nos rectè inferimus, quod si aquæ mysticum & allegoricum habebant sensum, reliqua quoque non de materiali, sed mystico templo sint interpretanda. Sicut Sect. 1. c. 3. Th. 2 ex eo, quod una pars Terrumæ, nempe Mons domus, 500 calamos longus ac latus dicatur, rectè, ni fallor, inferebam, reliquam partes (totius summæ 25000) quoque calamis non cubitis, fuisse, mensuratas.

IV. 2. Eodem modo argumentamur ex Ezech. 43, 19 - 27. Et *dabis Sacerdotibus Levitis &c.* „Abarbenel scripsit, Deum hoc mandasse „Ezechieli, qui erat sacerdos, ut hanc oblationem daret sacerdotibus, quam ipsi offerrent „vers. *Et sumes de sanguine ejus &c.* Hoc ipso, „inquit, demonstratur, non designari altare „domus secundæ, cum Ezechiel ad eam non „adscenderit, sed mortuus sit in terra Babel, „ibique sepultus, sicut in *Præfatione Commentarii hujus libri* explicavi. Indicatur ergo vivificatio mortuorum tempore congregationis „captivorum, quod isto tempore futuro hæc „faciet Ezechiel, „ Verum enim vero hæc explicatio non convenit cum præcedente ad cap. 47, 3. ubi ex illis verbis, *transire fecit me per aquas*; inferebat Abarbanel, hanc promissionem de *aquis* ē sanctuario prodituris non literalem, sed mysticum habere sensum, eo quod Ezechiel jam diu mortuus, antequam hæc promissio impleatur. Ita nos ex hoc loco concludimus, *altare & expiationem ejus* c. 43, 13 & seq. allegorice & mystice accipiendum, cum Ezechiel diu mortuus fuerit, quando hæc implebuntur. Si enim Ezechiel altare expiaturus sit, postquam ex mortuis fuerit resuscitatus tempore congregationis captivorum, quidni etiam post resurrectionem, per aquas, cap. 47, 3 descriptas, transire poterit? Hic ergo rursus mysticus sensus stabilitur.

V. 3. Quis credat, sub felici & perfecto illo statu Ecclesiæ tot *victimæ* esse mactandas, quarum numerum propter *μωχολογίαν* auctum esse fatentur ipsi Magistri, quas tamen ultimis temporibus multiplicandas esse docet Abarbenel. Cum terra erit plena cognitione Domini, & rationalis cultus vigeat, Deo legem suam cordibus inscripturo, quem usum habebunt isti carnales ritus? Accedit, quod teste Kimchio multa nova præcepta de sacrificiis ac Ezechiele cap. 45 & 46 producta, a Mose non præscripta, immo a præceptis Mosaicis longe diversa sint. Vid. Sect. 2. c. 4. Th. 6.

VI. 4. Licet *Arca* olim præcipuum esset tabernaculi & templi instrumentum, tamen in descriptione templi Ezechielis ejus nulla mentio facta est, quod convenit cum loco Jer. 3, 16. Abarbenel ad Ezech. 43, 13 quærit, quare nulla mentio facta lavacri & basis ejus, nec mensæ panis facierum, nec candelabri & altaris suffitus? Rationem esse putat, quod in iis nihil ejus, quod in lege refertur, & quod a Salomone factum, fuerit mutatum & innovatum. 5. R. Moses Alschech. ad Hag. 2, 7. 9. *domum Sanctuarii tertiam spiritualem & opus Dei* nuncupat, cujus etiam *parietes spirituales* fore asserit. *Quin etiam* (inquit) *tota ista domus (secunda) erit spiritualis: quoniam & tunc ædificata quæ fuit secunda, mutabitur in tertiam spiritualem.*

VII. 5. Si Johannis ultimas visiones Apoc. 21 & 22, 1. 2. quibus ei illustris status Ecclesiæ novissimi temporis in hisce terris exhibetur, cum duobus extremis capitibus Ezechielis comparemus, nemo dubitare potest, quin hujus prophetæ vaticinia mystice sint exponenda. Eadem habere Johannem, quæ Ezechiel, inspicienti utriusque textum fiet manifestum. Sicut enim a Johanne post bestię & pseudophrophetæ interitum, & plenariam Gogi ac Magogi destructionem nova Hierosolyma describitur cap. 21. ita ab Ezechiele post Gogi & Magogi everfionem, templi, terræ & urbis Hierosolymæ gloriosus status repræsentatur Ezech. 38-48. Eadem est Hierosolyma Johannis, quæ descripta ab Ezechiele, quadrangularis & duodecim portis constans. Cum singulæ tribus Israelitarum dicuntur habere portam nomine suo inscriptam, universalis conversio Judæorum præsupponitur. *Fundamenta vero muri urbis omni lapide pretioso exornata* dicuntur Apoc. 21, 10. quæ quidem in Ezechiele non habentur, sed. Jes. 54, 11. 12. Abarbenel ad h. l. scripsit, Hierosolymam illic mulieri sterili comparari, & quæ hisce duobus versibus de ea prædicantur, omnia esse parabolica, & significare magnas divitias & magnam gloriam, loco ejus, quod in exilio esset *afflicta*. Addit tamen, hoc forte secundum literam quoque impletum iri in domo Domini futura, quod scilicet filii orientis allaturi

turi sint lapides pretiosos, & multos ex iis daturum ædificio domus Domini extruendo. Id ipsum etiam memoriæ proditum esse, ait, a sapientibus in *Bereschit Rabba*; atque in *Pesikta* scriptum esse, fore, ut termini Hierosolymæ pretiosissimis lapidibus & instrumentis impleantur. Et quando dicitur *procellis jactata*, ejus respectu putat promitti tranquillitatem vs. 13. & *consolatione destitutam* erigi istis verbis vs. 14. *Procul abesto ab oppressione* &c. At vero Johannes dicit vers. 22. *se non vidisse Templum in urbe*. Nec ab Ezechiele visum est Templum intra urbem, sed extra eam cap. 45 & 48.

VIII. Cur autem Johannes multo amplio-rem facit hanc urbem, quam Ezechiel? Ille enim circuitum urbis 12000 *stadiis*, hic autem cum 18000 calamis duntaxat constare dicit. Hujus discriminis forte hæc ratio dari potest, quod apud Ezechielem præcipue Ecclesia Israelitica proponatur, non exclusis tamen gentibus & peregrinis, quibus etiam hæreditas in terra est assignata cap. 47, 22. 23 in Apocalypsi autem tota Ecclesia repræsentetur, postquam tota plenitudo gentium intravit. Confer Apoc. 7, 9. *Post hæc* (numerum obsignatorum ex omni tribu Israelis) *vidi, cum ecce, turba multa* &c. adde cap. 14, 1. 6.

IX. Si quis cum Abarbenele objiciat, omnium mensurarum Templi mysticam significationem

ficationem dari non posse? Ei oppono mensuras mysticarum *aquarum* Ezech. 37, 3 sq. & *altaris* cap. 43, 13 sq. Immo Apoc. 21. circa quædam eadem difficultas moveri potest. Et quis omnium rerum mysticas significationes novit?

X. Hæc nos interpretamenta salvo meliori calculo sacris oraculis consona judicamus, neque tamen ita omnia expedita gloriamur, ut non hæreant scrupuli, nec supersint difficultates.

F I N I S.

X C555

